Г. М. Чепелюк,
к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів та банківської справи,
"Університет банківської справи", Черкаський інститут
ORCID ID: 0000-0003-0839-8407

DOI: 10.32702/2306-6806.2021.6.68

КРЕДИТНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ У КОНТЕКСТІ ФІНАНСОВОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ: ПРИКЛАДНИЙ АСПЕКТ

Н. Chepeliuk,
PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department
of Finance and Banking, "Banking University", Cherkasy Institute

CREDIT AND INVESTMENT POLICY OF THE STATE IN THE CONTEXT OF FINANCIAL
AND ECONOMIC SECURITY: APPLIED ASPECT

У статті досліджено стан інвестиційної безпеки держави, виявлено основні загрози, запропоновано шляхи їх ліквідації з метою збільшення фінансових потоків в Україну та підвищення рівня фінансової безпеки держави. Обґрунтовано, що в умовах трансформаційних зрушень актуалізуються наукові дослідження у сфері економічної безпеки держави.

Особливого значення набувають процеси забезпечення інвестиційної безпеки, оскільки її гарантування є важливою умовою сталого економічного розвитку в країні. Проведено економіко-статистичне оцінювання динаміки обсягу залучених прямих іноземних інвестицій в економіку країни та індексу інвестиційної привабливості України. Досліджено теоретичні засади інвестиційної безпеки та стратегічні цілі її забезпечення.

Кредитування виступає ключовим фактором визначення рівня фінансової безпеки як частини економічної безпеки України. Дослідження динаміки та тенденцій кредитування дає можливість визначити як причини, так і наслідки перерозподілу фінансових ресурсів між секторами економіки, їх вплив на соціально-економічний розвиток, і, відповідно, економічну безпеку держави.

The article has analysed major indicators, identified risks and proved their impact on the overall financial security. It's described the ways to increase financial flows to Ukraine and increase financial security.

It is justified that scientific studies of economic security at country level gain higher importance in the conditions of transformation. The processes concerned with the investment security are gaining special significance, because it is an important condition for the sustainable development of a country. An econometric assessment of the data on incoming foreign direct investment in the national economy and Investment Attractiveness Index of Ukraine is performed. The theoretical framework of the investment security and its strategic goals are investigated.

Lending is a key factor in determining the level of financial security as a part of economic security of Ukraine. The study of the dynamics and trends of lending makes it possible to determine both the causes and consequences of the redistribution of financial resources between sectors of the economy, their impact on socio-economic development, and, accordingly, the economic security of the state. Expectations of business entities do not always match the capabilities of an emerging banking system. The gap in needs and opportunities creates some tension in the relationship between the real and banking sectors of the economy and destabilizes the relationships in the

enterprise-bank system. In this regard, the most important contribution to the effective interaction of the banking system and institutions of domestic entrepreneurship should be a comprehensive study of the real economy, the causes of its crisis, as well as an analysis of the functioning of the banking system in the mechanism of ensuring the reproduction process continuity, the ability to use credit resources of commercial banks as a powerful source of business finance. The following measures can also be effective: transition from raw material export to innovative high-tech economy model, identification of priority sectors of the economy, increasing the level of use of credit facilities of international financial institutions.

Ключові слова: прямі іноземні інвестиції, кредитування, фінансова безпека, економічна безпека.
Key words: foreign direct investment, lending, financial security, economic security.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Економіка країни залежить від впливу багатьох факторів, зокрема, ефективності кредитно-інвестиційної політики. Політична, правова нестабільність виступає перешкодою для мобілізації внутрішніх та залучення зовнішніх фінансових ресурсів. Наведені чинники здійснюють прямий чи опосередкований вплив на рівень економічної та фінансової безпеки держави. Індикатори економічної та фінансової безпеки потребують поглибленого аналізу й на основі цього унормування окремих аспектів кредитно-інвестиційної політики держави щодо їх впливу на загальну соціально-економічну ситуацію в Україні.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідженню економічної безпеки країни присвятили свої праці зарубіжні та вітчизняні вчені. Теоретична база розуміння закономірностей виникнення нестабільності економічних систем та криз була створена такими вченими: А. Сміт, А. Маршалл, Дж. Кейнс, Д. Норт та інші. Серед українських вчених фундаментальні дослідження щодо вивчення питань економічної та фінансової безпеки проведені О. Барановським, З. Варналієм, В. Предборським, С. Ткаленком, М. Морозом та іншими.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті виступає дослідження теоретичних і практичних аспектів впливу кредитної та інвестиційної політики України на рівень її економічної та фінансової безпеки.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Згідно з нормативною базою України [1] економічна безпека визначається як стан національної економіки, що дає змогу зберігати стійкість до внутрішніх та зовнішніх загроз, забезпечувати високу конкурентоспроможність у світовому економічному середовищі і характеризує здатність національної економіки до сталого та збалансованого зростання. Її складовими є: виробнича, демографічна, енергетична, зовнішньоекономічна, інвестиційно-інноваційна, макроекономічна, продовольча, соціальна, фінансова безпеки.

У свою чергу фінансова безпека — це стан фінансової системи країни, за якого створюються необхідні фінансові умови для стабільного соціально-економічного розвитку країни, забезпечується її стійкість до фінансових шоків та дисбалансів, створюються умови для збереження цілісності та єдності фінансової системи країни. Фінансова безпека включає в себе: банківську, небанківського фінансового сектору, боргову, бюджетну, валютну, грошово-кредитну.

Важливість банківського кредитування та його роль у розвитку національної економіки обґрунтовано у багатьох наукових працях українських і зарубіжних вчених. Окрім цього, вважаємо його також суттєвим чин-

ником фінансової та економічної безпеки держави. Законодавче регулювання, що прямо чи опосередковано пов'язане із забезпеченням економічної та фінансової безпеки України в аспекті грошово-кредитної політики, представлено значною кількістю нормативно-правових актів.

На інвестиційну складову фінансової та економічної безпеки вплив держави реалізується шляхом здійснення регуляторних заходів. Вважаємо слушним бачення С.І. Ткаленка: "Сам процес державного регулювання інвестиційної складової економічної безпеки являє собою сукупність форм і способів, що забезпечують: поєднання заходів державного впливу, індикативного регулювання і прогнозування на інвестиційний ринок; формування раціональних пропорцій між нагромадженням, споживанням та інвестуванням у національній економіці; об'єднання приватних і державних інтересів. Таким чином, держава в поліструктурній моделі інвестиційної безпеки економіки України визначає такі стартові умови для розробки інвестиційної політики безпечного впливу інвестицій на економіку, з одного боку, які й є її результатом — з іншого боку" [2].

Економіка країни потребує інвестицій. Накопичення капіталу може здійснюватися за рахунок внутрішніх джерел та зовнішніх. Їх співвідношення та напрямки вкладення виступають ключовим питанням з точки зору економічної та фінансової безпеки.

Як вірно зазначають С. Едгардо, С. Ткаленко, Р. Любачівська: "Питання про дослідження інвестиційної безпеки обумовлено не лише глобалізацією, а й лібералізацією ринку капіталів і тенденціями руху прямих іноземних інвестицій, які суттєво змінилися з початку ХХІ ст. Звичайно, усі екзогенні та ендогенні фактори, ризики та загрози, які впливають на стан забезпечення безпеки врахувати не можливо, але слід застосовувати заходи з протидії та зменшення їх впливу" [3].

Індикатори реалізації кредитно-інвестиційної політики є наслідком динаміки показників, що в свою чергу, впливають на фінансову безпеку України (табл. 1).

Як свідчать дані таблиці 1, то загальні обсяги кредитування резидентів України протягом 2016—2020 років характеризуються зростанням у 2018 році (1073131 млн грн) проти 998682 млн грн у 2016-му. Втім, 2020 рік показав зниження до обсягів, що нижчі показника 2016 року, тобто — 948386 млн грн.

Водночас відбулося поступове зниження частки непрацюючих кредитів у портфелі банків від 49,8 % — 2016 року до 42,9 % — 2020 року. Передумовою такої динаміки кредитування була спочатку подвійна (2014 р.), а потім і потрійна девальвація гривні та, відповідно, переоцінка вартості валютних кредитів. Фактично ситуація на ринку кредитування суттєво погіршилася унаслідок падіння економіки та реальних доходів населення. Про це свідчить динаміка індексу споживчих цін. Все це й призвело до зниження кредитоспроможності потенційних позичальників і зростання проблемної заборгованості серед наявних. Навіть певне поживавлення кре-

Таблиця 1. Основні показники реалізації кредитно-інвестиційної політики України

№ з/п	Найменування показника	Дані за роками млн грн				
		2016	2017	2018	2019	2020
1	Загальні обсяги кредитів, що надані резидентам України, млн грн	998682	1016657	1073131	971871	948386
2	Кредити, надані резидентам в іноземній валюті, млн грн	493683	446031	459137	358162	347912
3	Депозити, залучені від резидентів в іноземній валюті, млн грн	367056	407872	392284	428955	507941
4	Кредити, надані резидентам строком від 1 до 5 років, млн грн	389798	342147	336898	307629	309305
5	Кредити, надані резидентам строком понад 5 років, млн грн	258409	268792	244290	190771	173337
6	Кредити, надані нефінансовим корпораціям на придбання, будівництво нерухомості та реконструкцію, млн грн	11138	10632	33562	30119	23675
7	Кредити, надані домашнім господарствам на придбання, будівництво та реконструкцію нерухомості, млн грн	58549	48268	44458	32611	28924
8	Депозити, залучені від резидентів строком понад 2 роки, млн грн	8581	34896	28863	24442	16578
9	Рентабельність активів, %	-12,6	-1,93	1,69	4,26	2,54
10	Сукупні активи банківської системи	1256299	1333831	1359703	1493298	1822814
11	Середньозважені процентні ставки депозитних корпорацій за депозитами резидентів, %	10,4	8,3	10,9	11,5	5,6
12	Середньозважені процентні ставки за кредитами, наданими депозитними корпораціями резидентам, %	15,9	14,6	17,2	17,0	13,1
13	Індекс споживчих цін, %	112,4	113,7	109,8	104,1	105,0
14	ВВП у фактичних цінах, млн грн	2385367	2983882	3560596	3978400	4194102
15	ВВП у цінах попереднього року, млн грн	2037084	2444191	3085492	3675300	3818456
16	Вартість нововведених основних засобів, тис. грн	202119799	237793213	306147223	437694625	Відсутні дані Держкомстату
17	Ступінь зносу основних засобів, %	58,1	55,1	60,6	56,9	Відсутні дані Держкомстату
18	Обсяги капітальних інвестицій, млн грн, в т.ч.:	359216,1	448461,5	578726,4	623978,9	419836,7
18.1	кредитів банків та інших позик	27106,0	29588,9	44825,4	67232,6	27894,5
18.2	коштів інвесторів-нерезидентів	9831,4	6206,4	1795,5	4663,9	1729,2
19	Прямі іноземні інвестиції станом на 01 січня, млн дол. США	31230,3	31606,4	32905,1	35809,6	Відсутні дані Держкомстату
20	Надходження прямих іноземних інвестицій, млн дол. США	4405,9	2511,1	2869,9	2531,1	Відсутні дані Держкомстату

Джерело: складено автором за даними [4; 5].

дитування у 2017—2018 роках не стримало одночасного зростання частки проблемної заборгованості: 54,5 % — 2017 року та 52,8 % — 2018 року. Паралельно зі зростанням кредитного ризику підвищувалися відсоткові ставки за кредитами (2018—2019 рр.). Втім, 2020 року ситуація в даному аспекті покращилася. Як повідомляють у Національному банку України, то "Зниження вартості фондування та значна ліквідність банківської системи позитивно вплинули на вартість кредитів для корпоративних позичальників. Попри кризу, ставки гривневих корпоративних кредитів досягли історичного мінімуму. Ставки в іноземній валюті також залишаються низькими. На сьогодні для якісних позичальників нові кредити в валюті дешевші ніж фінансування із зовнішніх ринків. Дохідність єврооблігацій більшості українських емітентів зараз вище середньої ставки запозичення в українських банках. Проте умови суттєво залежать від якості позичальника та строковості кредиту. Наприклад, найстійкіші компанії з підтвердженою фінансовою звітністю, прозорою структурою власності та позитивною кредитною історією можуть залучати коротко-

строкове фінансування за ставками 7—8% у гривні та 2—3% в іноземній валюті, а довгострокове фінансування вище на 3 в. п. та 1 в. п. відповідно. Натомість, фінансово нестійкі або непрозорі позичальники вимушені компенсувати кредиту додатові ризики або взагалі не спроможні отримати фінансування в банках" [6, с. 31].

Протягом аналізованого періоду банки активізували споживче кредитування. Водночас кредити, надані домашнім господарствам на придбання, будівництво та реконструкцію нерухомості демонструють стійку тенденцію до зниження.

Обсяги кредитів в іноземній валюті поступово зменшуються, попри навіть на перерахунок у зв'язку з девальвацією гривні. Як зазначається у Звіті про фінансову стабільність Національного банку України: "Фінансові установи переважно мають збалансовані валютні позиції, працюють в умовах консервативних пруденційних обмежень, ринковий ризик, зумовлений відкритими валютними позиціями, покритий капіталом. До того ж низка банків все ж знизилася частку валютної складової

останніми роками, і цей тренд триватиме. Цьому сприяє фундаментальна зміна поведінки вкладників. Попри суттєве зниження дохідності гривневих депозитів та рекордно низький диференціал між ставками за гривневими та валютними депозитами вони і надалі надають перевагу гривневим вкладам. Для цього є передумови на макrorівні. Зокрема, інфляція залишається низькою та контрольованою, виражена макропруденційна політика сприяє стійкості фінансової системи, на ринку виникають ефективні інструменти хеджування валютних ризиків" [6, с. 38].

Погоджуємося з думкою вчених: "Доларизація банківської системи повільно знижується, але залишається системним ризиком. Рівень доларизації балансів банків тривалий час залишається близьким до 40%, це щонайменше вдвічі вище за природний рівень для України" [7].

Протягом 2016—2020 років зростали обсяги депозитів в іноземній валюті. Вважаємо, що це пояснюється певною недовірою суспільства до національної грошової одиниці. Також це підтверджується і зниженням обсягів депозитів терміном понад два роки у гривневому вимірі поряд зі зниженням рівня реальних доходів населення. Обсяги депозитів терміном від одного до двох років характеризуються хвилюватою динамікою.

Суттєвий вплив на кредитно-інвестиційну політику держави має кредитоспроможність підприємств реального сектору. Порушення економічного циклу відтворення спричинено диспропорціями між реальним та фінансовим сектором економіки. Відповідно, ці фактори можуть негативно впливати на темпи та стійкість економічного зростання. Стабільне економічне зростання неможливе без забезпечення реального сектору економіки фінансовими ресурсами, про що й свідчить динаміка показників з кредитування, які впливають на фінансову безпеку України. Обмеження кредитування стримує зростання економіки. Одним із чинників цього явища виступає здійснення внутрішніх запозичень держави шляхом випуску ОВДП з високою ставкою дохідності. Привабливі умови придбання ОВДП заохочують банки таким чином отримувати прибуток, уникаючи високих ризиків при кредитуванні реального сектору економіки. Варто зазначити, що дана тенденція особливо властива для України в періоди загострення економічних і соціальних проблем або специфічних рішень відповідних органів влади.

Аналіз обсягів банківських кредитів у розрізі строків погашення виявив стабільне їх зменшення термінами від одного до п'яти років та більше п'яти років. Така тенденція корелюється зі сферами вкладення. Тобто бізнес намагається розвивати швидкоокупні проекти, як правило, це сфера послуг і торгівлі. Для розвитку виробничого потенціалу необхідні досить тривалі терміни, а це означає — піддавати свою діяльність підвищеному рівню ризиків через довготривалу політичну, соціальну, економічну кризу. Фактично відбувається взаємозалежне між банківським та реальним сектором гальмування розвитку, що теж негативно впливає на рівень економічної та фінансової безпеки України.

Так, обсяги капітальних інвестицій та вартість нововведених основних засобів по 2019 рік стабільно зростали. 2020 року відбулося досить різке зменшення від 623978,9 млн грн — 2019 року до 419836,7 млн грн — 2020 року. З них за рахунок кредитів зниження більше ніж удвічі від 67232,6 млн грн у 2019-му до 27894,5 млн грн — 2020 роках. Аналогічно виглядають капітальні інвестиції за рахунок коштів іноземних інвесторів: від 4663,9 млн грн у 2019 році до 1729,2 млн грн — 2020 року.

У галузевому розрізі найбільше кредитувалися капітальні інвестиції в переробну промисловість, інформацію та телекомунікацію (електрозв'язок). Щодо іноземних джерел фінансування, то найбільша перевага інвесторів надавалася переробній промисловості та діяль-

ності у сфері адміністративного й допоміжного обслуговування. Тому, враховуючи інфляцію, констатувати модернізацію економіки, на нашу думку, некоректно.

У платіжному баланс країни обліковуються такі види іноземних інвестицій:

- вкладення нерезидентів в акціонерний капіталі українських підприємств;

- придбання нерезидентами українських ОВДП, випуск єврооблігацій урядом, українськими банками, підприємствами;

- отримання кредитів від нерезидентів, кредиторська заборгованість за товари та послуги перед нерезидентами.

Прямі іноземні інвестиції представляють собою операції з придбання інструментів участі в капіталі та реінвестування доходу між прямим інвестором та підприємством реального сектору економіки. Як видно з таблиці 1, протягом 2016—2019 років прямі інвестиційні потоки в Україну повільно зростали — від 31230,3 до 35809,6 млн грн.

Основні країни-інвестори: Кіпр, Нідерланди, Велика Британія, Німеччина, Швейцарія, Австрія і Віргінські Острови (Британія.). Більшість з цих країн мають офшорні зони, тому надають перевагу сектору фінансової та страхової діяльності. Також у них зареєстровані структури, що інвестують у промисловість, сектор інформації та комунікації.

Оскільки інвестори придбавають частку власності в бізнесі, претендуючи на частину комерційного прибутку, то вкладення в акціонерний капітал не призводить до зростання заборгованості. Мотивом прямих іноземних інвестицій є пошук інвесторами дешевих ресурсів, ринків, прибутковості та стратегічних можливостей. Втім, придбання активів вітчизняних підприємств за рахунок реінвестованих доходів, отриманих від попередніх вкладень вітчизняну економіку, не покращують стан платіжного балансу України.

Погоджуємося з думкою Д.В. Нікітенка: "Одними з найважливіших індикаторів інвестиційної складової інвестиційно-інноваційної безпеки, на наш погляд, є здатність здійснювати розширене відтворення основного капіталу (валове нагромадження основного капіталу), зокрема через купівлю новостворених основних засобів за рахунок вітчизняних чи іноземних джерел фінансування, а також підтримка здорового конкурентного середовища. Також інвестиційна безпека значною мірою залежить від стану інвестиційного клімату та ефективності державного регулювання економіки в країні. Саме цим обумовлена актуальність комплексного дослідження рівня інвестиційної безпеки держави та чинників, що впливають на її формування" [8].

Водночас економічна безпека та модернізація економіки виступають впливовими факторами інвестиційної привабливості країни.

Нинішні обсяги прямих іноземних інвестицій не забезпечують модернізацію економіки. Напрями вкладення цих інвестицій також не відповідають нагальним завданням економічного розвитку та суттєвого підвищення технологічного рівня національної економіки. Як свідчать статистичні дані, більшість інвесторів фінансують галузі переробної промисловості, оптової та роздрібною торгівлі. Такі пріоритети обумовлені тим, що витрати швидко повертаються та характеризуються невисокими комерційними ризиками. Інвесторів також є галузі, що не потребують довгострокових капіталовкладень та освоєння нових для нас технологій — фінансовий сектор та сектор нерухомості.

ВИСНОВКИ

З метою підтримки економічної та фінансової безпеки необхідно посилити заходи щодо зміцнення власної капітальної бази банків, відновлення довіри населення для довгострокового залучення коштів, зниження ставок за кредитними ресурсами.

У світовій практиці для виправлення "провалів ринку", що стримують економічний і соціальний розвиток країни, для забезпечення залучення інвестиційних ресурсів у сектори, в які ускладнений приплив приватного капіталу, створюються і ефективно діють державні фінансові інститути розвитку, найбільшу кількість з яких становлять національні банки розвитку [9]. Обґрунтування необхідності їх функціонування базується на тому, що вони генерують мультиплікативний ефект на ранніх стадіях процесу розвитку, фінансуючи проекти, які приносять вагомий суспільний переваги, але які, ймовірно, в іншому випадку не будуть розпочаті приватним сектором.

Також вважаємо раціональною думку С.Й. Гончар, що для розвинутих держав, в яких максимально сприятливий інвестиційний клімат та є достатньо можливостей залучати інвестиційний капітал, можна проводити пасивну інвестиційну політику, за якої держава практично не втручається в інвестиційні процеси, а лише забезпечує правовий захист інвесторів. Однак у сьогоденні ситуації в Україні краще вибрати активну інвестиційну політику, яка дає змогу державі використовувати широкий спектр методів впливу і виступати в ролі інвестора, що, на нашу думку, дасть можливість швидкими темпами розвивати національну економіку. Це потрібно врахувати під час розроблення альтернативних стратегій реалізації кредитно-інвестиційної політики. Достатньо ефективним шляхом, на нашу думку, є розроблення кількох альтернативних стратегій та за допомогою методів моделювання визначення оптимальної стратегії реалізації кредитно-інвестиційної політики [10].

Така стратегія, на нашу думку, сприятиме таким тенденціям та процесам:

- зменшенню репатріації прибутку за кордон;
- вирівнюванню диспропорцій розвитку національної економіки;
- зниженню зовнішнього впливу на економічні та політичні процеси в Україні.

Виходячи із результатів дослідження, напрямом подальших розвідок та досліджень вважаємо такі ключові фактори впливу на економічну та фінансову безпеку країни:

- оцінку економічної суті та ролі банків у здійсненні кредитного посередництва в економіці як умови перерозподілу коштів між господарюючими суб'єктами;
- аналіз показників кредитування, що впливають на індикатори фінансової безпеки України;
- аналіз джерел та сфер вкладення прямих іноземних інвестицій з точки зору їхнього впливу на суверенність та економічну безпеку України;
- обґрунтування можливих напрямів у системі заходів із стимулювання виробництва і забезпечення фінансової безпеки в Україні.

Література:

1. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України: Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 р. № 1277. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13> (дата звернення: 19.05.2021 р.).
2. Ткаленко С.І. Інвестиційна політика України в контексті забезпечення економічної безпеки, доповідь. Збірник наукових праць SWorld. Одеса: Чорномор'я, 2011. Т. 16. С. 38—42.
3. Едгардо С., Ткаленко С., Любачівська Р. Модель інвестиційної безпеки економіки України в євроінтеграційному векторі розвитку. Міжнародна економічна політика. 2019. № 2 (31). С. 101—119.
4. Офіційний сайт державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
5. Показники банківської системи. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/control/uk/>

[publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593](https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593) (дата звернення: 19.05.2021).

6. Звіт про фінансову стабільність Національного банку України: грудень 2020 року. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2020-H2.pdf?v=4?

7. Хведчук К., Сініченко В., Топф Б. Визначення природного рівня доларизації в Україні. Вісник НБУ. Київ, 2019. № 247. С. 41—48.

8. Нікітенко Д. В. Стан інвестиційної безпеки України. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2017. Вип. 25 (1). С. 96—102. — URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2017_25\(1\)_23](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2017_25(1)_23)

9. Покришка Д., Шкадюк В. Світовий досвід створення інститутів розвитку: висновки для України (на прикладі державних банків розвитку): Аналітична доповідь. Київ: Національний інститут стратегічних досліджень, 2009. URL: <http://old.niss.gov.ua/monitor/october09/02.htm>

10. Гончар С.Й. Сутність та значення кредитно-інвестиційної політики в національній економіці. Науковий економічний журнал "Інтелект XXI". Вип. № 6. 2019. Ч. 1. С. 54—57. URL: http://www.intellect21.nuft.org.ua/journal/2019/2019_6/1/11.pdf

References:

1. Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine (2013), Order "On Approval of Methodological Recommendations for Calculating the Level of Economic Security of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731> (Accessed 15 May 2021).
2. Tkalenko, S.I. (2011), "Investment policy of Ukraine in the context of economic security", Zbirnyk naukovykh prats SWorld. Odesa: Chornomoria, vol. 16, pp. 38—42.
3. Edhardo, S. Tkalenko, S. and Liubachivska, R. (2019), "The model of investment security of Ukraine's economy in the European integration vector of development", Mizhnarodna ekonomichna polityka, vol. 2 (31), pp. 101—119. doi: 10.33111/iep.2019.31.04.
4. State Statistics Committee of Ukraine (2020), available at: <http://www.ukrstat.gov.ua> (Accessed 15 May 2021).
5. National Bank of Ukraine (2020), "Indicators of the banking system", available at: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593 (Accessed 15 May 2021).
6. National Bank of Ukraine (2020), Zvit pro finansovu stabilnist. Hruden 2020 r. [Financial Stability Report. December 2020], NBU, Kyiv, Ukraine, available at: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2020-H2.pdf?v=4? (Accessed 15 May 2021).
7. Khvedchuk, K. Sinichenko, V. and Topf, B. (2018), "Estimating a Natural Level of Financial Dollarization in Ukraine", Visnyk Natsionalnoho banku Ukrainy, vol. 247, pp. 41—48.
8. Nikytenko, D.V. (2017), "The state of investment security of Ukraine", Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu, vol. 25 (1), available at: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2017_25\(1\)_23](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2017_25(1)_23) (Accessed 15 May 2021).
9. Pokryshka, D. and Shkadiuk, V. (2009), Svitovyi dosvid stvorennia instytutiv rozvytku: vysnovky dlia Ukrainy (na prykladi derzhavnykh bankiv rozvytku) [World experience of creating development institutions: conclusions for Ukraine (on the example of state development banks)], Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen, Kyiv, Ukraine, available at: <http://old.niss.gov.ua/monitor/october09/02.htm> (Accessed 15 May 2021).
10. Honchar, S. (2019), "The essence and significance of credit and investment policy in the national economy", Naukovyi ekonomichniy zhurnal "Intellect XXI", vol. 6, available at: http://www.intellect21.nuft.org.ua/journal/2019/2019_6/1/11.pdf (Accessed 15 May 2021).

Стаття надійшла до редакції 24.05.2021 р.